

Schoolplan 2019-2023

School voor Speciaal Basisonderwijs Ebenhaezer KAPELLE

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1 Inleiding	4
1.1 Voorwoord	4
1.2 Doelen en functie	4
1.3 Procedures	4
1.4 Instemming en vaststelling schoolplan	4
2 Schoolbeschrijving	5
2.1 Schoolgegevens	5
2.2 Kenmerken van het personeel	5
2.3 Kenmerken van de leerlingen	5
2.4 Sterkte-zwakteanalyse	6
2.5 Ontstaan van de school	7
3 Grote ontwikkeldoelen	8
3.1 Grote ontwikkeldoelen	8
4 Onderwijskundig beleid	9
4.1 De missie van de school	9
4.2 De visies van de school	9
4.3 Actief Burgerschap en Sociale Cohesie	11
4.4 Leerstofaanbod	12
4.5 Vakken, methodes en toetsinstrumenten	12
4.6 Les- en leertijd	13
4.7 Zorg en begeleiding	14
4.8 Passend onderwijs	16
4.9 Taalstimulering	18
4.10 Infrastructuur ICT	19
5 Personeelsbeleid	20
5.1 De schoolleiding	20
5.2 Professionele cultuur	20
5.3 Werving en selectie	20
5.4 Leerlingenparticipatie	21
5.5 ICT bekwaamheden leerkrachten	21
6 Organisatiebeleid	22
6.1 Het schoolklimaat	22
6.2 Veiligheid	22
6.3 Privacybeleid	22
7 Financieel beleid	23
7.1 Financiering en verantwoording	23
7.2 Sponsoring	23
8 Zorg voor kwaliteit	24
8.1 Het meten van de basiskwaliteit	24
8.2 Onze eigen kwaliteitsaspecten	24
8.3 Vragenlijst Leraren	24
8.4 Vragenlijst Leerlingen	25
8.5 Vragenlijst Ouders	25

8.6 Evaluatieplan 2015 - 2019	25
8.7 Verbetermaatregelen	27
9 Strategisch beleid	28
9.1 Strategisch beleid	28
10 Aandachtspunten 2019-2023	29
11 Meerjarenplanning 2019-2020	32
12 Meerjarenplanning 2020-2021	33
13 Meerjarenplanning 2021-2022	34
14 Meerjarenplanning 2022-2023	35
15 Formulier "Instemming met schoolplan"	36
16 Formulier "Vaststelling van schoolplan"	37

1 Inleiding

1.1 Voorwoord

Voor u ligt het schoolplan van (V)SO Eben-Haëzer voor de periode 2019-2023. Met dit schoolplan, dat we zien als een belangrijk verantwoordingsdocument, wil het bestuur en personeel van de school weergeven waar de school de komende jaren voor staat en voor gaat. In verschillende hoofdstukken wordt dit uitgewerkt.

De thema's voor schoolontwikkeling vormen de focus voor onze kwaliteitszorg. Dit betekent dat wij de thema's beschrijven (wat beloven we?), periodiek beoordelen (doen we wat we beloven?) en borgen of verbeteren. De thema's die we onderscheiden komen (deels) overeen met de standaarden die de inspectie onderscheidt in het toezichtskader 2017. Naast schoolontwikkeling focussen we op de ontwikkeling van ons personeel.

Het schoolplan is tot stand gekomen met medewerking van het hele team. De ingrediënten voor dit plan zijn tijdens diverse overleggen, vanuit externe instanties en bronnen verzameld. Alle genoemde ingrediënten vormen de basis voor de geschetste koers zoals in dit schoolplan beschreven.

Het is onze wens dat ons schoolplan en de uitvoering daarvan door de Heere gezegend mag worden, tot Zijn eer en tot welzijn van onze leerlingen.

1.2 Doelen en functie

Ons schoolplan beschrijft in de eerste plaats onze kwaliteit: onze missie, onze visie en de daaraan gekoppelde doelen. Op basis van de huidige situatie hebben we diverse instrumenten ingezet om grip te krijgen op onze sterke en zwakke punten, en daarmee op onze actiepunten voor de komende vier jaar. Het schoolplan functioneert daardoor als een verantwoordingsdocument naar de overheid, het bevoegd gezag en de ouders, en als een planningsdocument (wat willen we wanneer verbeteren?) voor de planperiode 2019-2023. Op basis van onze groslijst met actiepunten stellen we jaarlijks een uitgewerkt jaarplan op. In het jaarverslag zullen we steeds terugblikken of de gestelde actiepunten gerealiseerd zijn. Op deze wijze geven we vorm aan een cyclus van plannen, uitvoeren en evalueren.

1.3 Procedures

Ons schoolplan is opgesteld door het managementteam van de school en ter goedkeuring voorgelegd aan de medezeggenschapsraad. De teamleden hebben meegedacht over de missie en visie(s) van de school en een bijdrage geleverd aan het vaststellen van de actiepunten voor de komende vier jaar. In de planperiode 2019-2023 zullen we planmatig hoofdstukken van ons schoolplan met elkaar bespreken. Daarnaast zullen we aan het einde van ieder schooljaar het jaarplan voor het komend jaar samen vaststellen. Ieder jaar kijken we met het team ook terug: hebben we onze actiepunten in voldoende mate gerealiseerd? Tenslotte dragen we zorg voor een cyclische evaluatie van de thema's, zoals beschreven in dit schoolplan.

1.4 Instemming en vaststelling schoolplan

De medezeggenschapsraad van de Eben-Haezerschool verklaart te hebben ingestemd met het van 2019 tot 2023 geldende schoolplan tijdens haar vergadering d.d. 26 juni 2019.

Het bestuur verklaart het schoolplan van de Eben-Haezerschool met het van 2019 tot 2023 geldende schoolplan op d.d. 10 juli te hebben vastgesteld.

2 Schoolbeschrijving

2.1 Schoolgegevens

Gegevens van de stichting	
Naam stichting:	Stichting voor Speciaal Onderwijs in Zeeland
Bestuurder:	Dhr. S. de Nooijer
Adres + nummer:	Postbus 99
Postcode + plaats:	4420AC Kapelle
Telefoonnummer:	0113-330087
E-mail adres:	s.denooijer@specialescholenkapelle.nl
Website adres:	info@specialescholenkapelle.nl

Gegevens van de school	
Naam school:	Eben-Haezersschool
Schoolleider:	Dhr. D.J.A. de Braal
Adres + nummer.:	Postbus 99
Postcode + plaats:	4420AC Kapelle
Telefoonnummer:	0113-330087
E-mail adres:	d.debraal@specialescholenkapelle.nl
Website adres:	info@specialescholenkapelle.nl

2.2 Kenmerken van het personeel

Het management team van de school bestaat uit de schoolleider en de interne begeleider (algemeen). Het team bestaat uit:

- 01 schoolleider
- 02 groepsleerkrachten
- 03 stagedocent
- 04 leraar ondersteuners
- 05 intern begeleiders
- 06 logopedisten
- 07 maatschappelijk werker
- 08 onderwijsassistenten
- 09 managementassistent
- 10 conciërge
- 11 interieurverzorger

Extern personeel:

- 01 Fysiotherapeut
- 02 Orthopedagoog
- 03 Jeugdarts
- 05 Ergotherapeut

2.3 Kenmerken van de leerlingen

Op onze school is er zorg voor verstandelijk beperkte leerlingen variërend in de leeftijd van 4-18/19 jaar. Iedere leerling is uniek en verdient onze inzet en zorg. We hebben op school een populatie leerlingen met sterk uiteenlopende niveaus en ontwikkelingsperspectieven:

IQ >55 (PRO) PRO-route; Uitstroombestemming: arbeid met loonsubsidie

IQ >55 Cognitieve leerroute; Uitstroombestemming: arbeid met loonsubsidie of arbeidsmatige dagbesteding

IQ 45-54 Praktisch-cognitieve leerroute; Uitstroombestemming: arbeidsmatige of taakgerichte dagbesteding of combinatie hiervan.

IQ 35-45 Praktische leerroute; Uitstroombestemming: taakgerichte dagbesteding

IQ <35 Ervaringsgerichte leerroute; Uitstroombestemming; taakgerichte dagbesteding i.c.m. belevingsgerichte dagbesteding

EMB-leerlingen met een ontwikkelingsperspectief tot 24 maanden volgen de EMB-leerroute met als uitstroombestemming: Belevingsgerichte dagbesteding.

Omdat deze doelgroep zo divers is willen we de leerlingen dan ook zorg op maat geven en aansluiten bij hun niveau en ontwikkelingsmogelijkheden. De pijlers van ons onderwijs en de doelen die we hierin nastreven zijn met name:

- Zelfstandigheid voor elke leerling:
  - de ontplooiing van de eigen mogelijkheden. Uitbuiten van de sterke kanten, dit om de zwakke kant te compenseren.
  - de individuele ontwikkeling. Elke leerling is uniek en groeit in eigen tempo. We vergelijken niet met anderen, maar maken een vergelijking ten opzichte van zichzelf.
- Het vormen van een eigen mening:
  - rekening houden met de ander
  - acceptatie van de omgeving
- Sociale redzaamheid:
  - sociale vaardigheden
  - emotionele stabiliteit
  - weerbaarheid
  - werkhouding
  - schoolse vaardigheden
  - praktische vaardigheden
- We leren onze leerlingen om deze vaardigheden toe te passen in de alledaagse praktijk van thuis, school, stage en werk zodat ze op een geschikte plaats in de maatschappij terecht komen waarin de talenten en gaven zo goed mogelijk tot hun recht zullen komen.

In het kader van Passend Onderwijs zijn we met elkaar als regionaal samenwerkingsverband verantwoordelijk voor een zo optimaal mogelijke opvang van alle leerlingen. Daartoe werken, in gezamenlijke verantwoordelijkheid, speciaal- en basisonderwijs nauw samen. Het doel van deze samenwerking is om de basisscholen “sterker” te maken door een goede leerlingenzorg en het steeds beter om kunnen gaan met verschillen.

Vanuit de Dienst Ambulante Begeleiding Kapelle wordt ook ambulante begeleiding op de basisscholen van het samenwerkingsverband verzorgd.

2.4 Sterkte-zwakteanalyse

In het kader van ons nieuwe schoolplan zien we voor de komende vier jaren een aantal kansen (intern en extern) en bedreigingen (intern en extern) voor wat betreft de school, het personeel en de leerlingen. We willen daarmee nadrukkelijk rekening houden in ons beleid en onze beleidskeuzen.

STERKE KANTEN SCHOOL	ZWAKKE KANTEN SCHOOL
Personeel is goed geschoold. Daarin laatste 2 jaren veel in ge-investeerd.	We kunnen kinderen die lichamelijke zorg nodig hebben niet altijd bieden wat ze nodig hebben.
De CvB is een sterke factor is de hele zorgstructuur.	Er is veel geschoold en ontwikkeld maar integrale visie ontbreekt.
Communicatie met ouders.	

KANSEN SCHOOL	BEDREIGINGEN SCHOOL
De participatiewet biedt nieuwe mogelijkheden m.b.t. arbeidstoeleiding.	De huidige inrichting van het schoolgebouw remt de ontwikkelingen. Sommige kinderen met specifieke zorg- en onderwijs behoeften kunnen we daardoor niet opnemen.
Visievorming en integrale aanpak t.a.v. kinderen die onderwijs en zorg nodig hebben.	Er is geen ruimte om goede samenwerking met de zorg (bijv. KDC) te realiseren.
Goede communicatie met ouders biedt mogelijkheden om ouderbegeleiding (in de thuissituatie) meer vorm te geven.	Doordat we met 2 groepen in een dislocatie zitten is dat een belemmering m.b.t. teamvorming.
	Er worden kinderen aangemeld (met veelal psychiatrische problematiek) die niet binnen de toelatingscriteria van de ZML vallen.
	De school heeft relatief gezien veel oudere leerkrachten.

2.5 Ontstaan van de school

De Stichting voor Speciaal Onderwijs op Gereformeerde Grondslag in Zeeland is opgericht in 1983 en heeft momenteel twee scholen onder haar beheer, namelijk een SBO (Samuel) en een SO/VSO (Eben-Haezer). De scholen zijn gesticht in 1984. De aanleiding tot het oprichten van een Stichting en het starten van een school voor speciaal onderwijs lag in de gevoelde noodzaak om ook de kinderen die extra zorg behoeven, onderwijs te geven overeenkomstig de reformatorische levensovertuiging.

Het doel van het identiteitsgebonden onderwijs op onze school is:

In afhankelijkheid van de zegen van de Heere bij te dragen tot de vorming van de leerling tot een zelfstandige, God naar Zijn Woord dienende persoonlijkheid, geschikt en bereid om de ontvangen gaven te besteden tot Zijn eer, tot heil van het schepsel en tot welzijn van de kerk, gezin, en alle maatschappelijke verbanden waarin God hem plaatst.
(Citaat van dtr. J. Waterink, hergeformuleerd door ds. M. Golverdingen.)

3 Grote ontwikkeldoelen

3.1 Grote ontwikkeldoelen

Het werken met de Triple-C methode.

De drie C's van Triple C staan voor Cliënt, Coach en Competentie. Deze methode richt zich op het herstel van het gewone leven. Leerkrachten en onderwijsassistenten bouwen samen aan een onvoorwaardelijke ondersteuningsrelatie met leerlingen. Op basis van die relatie nemen leerlingen met hun begeleiders deel aan het onderwijsprogramma. Een zinvolle dagbesteding geeft hen voldoening. Daardoor neemt hun zelfvertrouwen toe en ontwikkelen ze competenties die een 'genezend' effect hebben. Anders gezegd: door het ontwikkelen van de relatie en competenties verminderen stress en probleemgedrag. Als team volgen we nascholing op dit gebied waarbij we studiedagen hebben én we op de werkvloer gecoached worden. We willen deze manier van denken en doen 'in de vingers' krijgen omdat we zien dat deze denkwijze heel goed aansluit bij de begeleidingsbehoefte van onze leerlingen.

Voorkomen van ontoelaatbaar gedrag.

We streven vooral naar het voorkomen van ontoelaatbaar gedrag. We zien ontoelaatbaar gedrag als een signaal en hulpvraag van een leerling die serieus genomen moet worden. We vinden ontoelaatbaar gedrag zeer schadelijk voor een evenwichtige ontwikkeling. Als ontoelaatbaar gedrag desondanks toch voorkomt vinden we direct ingrijpen zeer belangrijk en gaan daarbij uit van een goede samenwerking tussen personeel, leerlingen en ouders. We streven naar weinig straf en tevens naar veel gewenst gedrag.

Streefbeelden	
1.	Leerkrachten weten leerlingen tot een effectief leerproces te brengen. Leerlingen worden gestimuleerd tot interactie die aanzet tot reflectie, feedback op het leer- en ontwikkelingsproces en -resultaat en bevorderen intrinsiek leren.
2.	Leerkrachten begeleiden de leerlingen bij de voorbereiding tot de keuze van een stageplek die past bij het uitstroombestemming van de leerling. Samen zoeken ze naar een passende stageplek en ondersteunen hem/haar op de stageplek.
3.	Leerkrachten maken binnen de geplande onderwijstijd keuzes met als doel de onderwijstijd zo effectief mogelijk te benutten, zodat alle leerlingen actief, gemotiveerd en betrokken zijn.
4.	Bij nieuw- en/of verbouw van de school is de inrichting een aandachtspunt om zowel onderwijs als zorg optimaal tot zijn recht te laten komen.
5.	Leerkrachten bouwen aan een onvoorwaardelijke ondersteuningsrelatie met leerlingen. Door het ontwikkelen van de relatie en competenties verminderen we stress en probleemgedrag bij leerlingen.

4 Onderwijskundig beleid

4.1 De missie van de school

De basis en het uitgangspunt van ons onderwijs is het betrouwbare Woord van God. Van daaruit formuleren we kernwaarden die leidend zijn in de vormgeving van ons onderwijs. Met ons onderwijs willen we onze leerlingen een veilige en betrouwbare omgeving bieden waarin de leerlingen ieder met zijn of haar eigen gaven, talenten en mogelijkheden kan groeien naar een zelfstandige en sociale persoonlijkheid. Met ons onderwijs willen we bereiken dat onze leerlingen worden voorbereid op een plaats in de maatschappij waarin ze weerbaar zijn en zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen, werken en leven.

Samen met de ouders willen we onze leerlingen in overeenstemming met de toegezegde doopbelofte onderwijzen en leren leven binnen de ruimte van het grote gebod en dat is 'God liefhebben boven alles en onze naaste als onszelf'. Daarin is het belangrijk dat wij als personeel daarin gids zijn en de leerlingen voorleven.

Vanuit de opdracht "God liefhebben boven alles en de naaste als onszelf" staan goede relaties centraal. Opvoeden doen we samen. We werken met elkaar aan hetzelfde doel. We vinden het belangrijk dat we op school tijd voor elkaar hebben en steun aan elkaar geven, kortom: We zijn betrokken op elkaar(s) werk).

Daarnaast werken we aan een goede samenwerking tussen thuis, school en stageplaats.

Goede relaties worden gekenmerkt door:

Betrouwbaarheid, Acceptatie, Respect, Welbevinden, Afhankelijkheid, Openheid

Dit resulteert in een pedagogisch klimaat waarin iedereen zich geaccepteerd voelt zoals hij of zij is en gestimuleerd wordt tot verdere ontplooiing van zijn of haar talenten.

Onderstaande parels hebben we in de vorige schoolplanperiode bereikt en willen we vasthouden.

Parel	Standaard
 We bieden zorg op maat voor elke leerling. In de eerste plaats wordt gekeken naar wat de leerling nodig heeft.	OP2 - Zicht op ontwikkeling en begeleiding
 We zijn gericht op de vorming (en opvoeding) van de leerlingen. Belangrijk vinden we de sociaal-emotionele ontwikkeling. Daar stellen we de doelen en aanpak op af. Het welbevinden van de leerling staat centraal. Het gaat er om wat de leerling kan en aankan.	SK1 - Veiligheid
 Leerlingen kunnen intern opgeleid worden tot leerassistent. Daarbij worden ze ingezet als tutor van medeleerlingen.	OP6 - Samenwerking
 We hebben de spelontwikkeling van de leerlingen vastgesteld en sluiten hierbij aan. We gebruiken spel als methodiek om de mondelinge taal van leerlingen te verbeteren.	OP3 - Didactisch handelen
 Leerlingen kunnen de leerroute PRO volgen.	OP2 - Zicht op ontwikkeling en begeleiding

4.2 De visies van de school

Visie op opvoeding en onderwijs

Het onderwijs is gericht op de individuele ontwikkeling van de leerlingen zodat er sprake is van een ononderbroken ontwikkelingsproces. We streven naar een zo zelfstandig mogelijk functioneren van elke leerling op het gebied van wonen, werken en recreëren.

Vanuit deze visie maken we keuzes in het onderwijsaanbod die tot uiting komen in:

- de vormings- en ontwikkelingsgebieden
- de speerpunten voor onderwijs
- de omgang met moderne media

De vormings- en ontwikkelingsgebieden:

- *Godsdienstige vorming*
De grote taak in de godsdienstige opvoeding is kinderen te richten op het leven met de Heere. Belangrijk daarbij zijn verhalen uit de Bijbel en de zendings- en kerkgeschiedenis, Bijbelkennis rondom gebed-gebed-geloof (uit het hoofd leren van Het Onze Vader, de Wet en de Geloofsbelijdenis), het bidden en danken, het zingen van psalmen en geestelijke liederen en het besteden van aandacht aan de christelijke feestdagen. Daarnaast gaat het om vormende momenten tijdens de hele schooldag, bij alle lessen.
- *Sociaal-emotionele ontwikkeling*
Dit doel streven we na vanuit het Bijbelse gebod: "God lief te hebben boven alles en uw naaste als uzelf". We onderscheiden verschillende aspecten:
  - 1) leren omgaan met de gevoelens en emoties van jezelf en van de ander
  - 2) leren van sociale vaardigheden
  - 3) morele ontwikkeling, besef hebben van goed en kwaad
  - 4) emotioneel welbevinden
- *Verstandelijke ontwikkeling*
Het verwerven van kennis en deze toepassen in de dagelijkse praktijk.
- *Zintuiglijke en motorische ontwikkeling*
Lichamelijke ontwikkeling optimaliseren.
- *Communicatieve ontwikkeling*
- *Creativiteitsontwikkeling*
Uiten van eigen ideeën, zoeken naar eigen oplossingen voor problemen.
- *Burgerschap*
Vorming van leerlingen tot verantwoorde burgers die, rekening houdend met het niveau, kunnen functioneren in een multiculturele samenleving. Het respectvol omgaan en spreken over anderen en andersdenkenden is hierbij een belangrijk uitgangspunt. Daarnaast leren leerlingen gebruik te maken van voorzieningen in de maatschappij.

De speerpunten voor ons onderwijs:

- Zelfstandigheid voor elke leerling. Dit komt tot uiting in het stimuleren van:
  - de ontplooiing van de eigen mogelijkheden. Uitbuiten van de sterke kanten om de zwakke kant te compenseren.
  - de individuele ontwikkeling. Elke leerling is uniek en groeit in eigen tempo. We vergelijken niet met anderen, maar maken een vergelijking ten opzichte van zichzelf.
- Het vormen van een eigen mening en daarbij rekening houden met:
  - acceptatie van de omgeving
- Sociale redzaamheid:
  - sociale vaardigheden
  - emotionele stabiliteit
  - weerbaarheid
  - werkhouding
  - schoolse vaardigheden
  - praktische vaardigheden
  - toepassing van geleerde vaardigheden

Visie op ICT

De aanwezigheid en de voortdurende ontwikkeling en uitbreiding van de ICT-mogelijkheden geven reden om ons te bezinnen op een visie op ICT. Het begin van deze visie is tot stand gekomen tijdens een gezamenlijke studiemorgen van het team.

ICT is een hulpmiddel. Het geeft de leerkracht de mogelijkheid om de lestijd efficiënter in te zetten en de leerling meer ruimte om zelfstandig en op eigen niveau te werken. Dit met het oog op het feit dat het persoonlijke contact tussen leerling en leerkracht essentieel blijft. Daarnaast bieden ICT-mogelijkheden kansen om de contactvaardigheden van leerlingen te verbeteren door bijvoorbeeld het gebruik van mail. Voor leerlingen (m.n. met ASS) is het (meestal) eenvoudiger en laagdrempelig om moeilijke dingen en problemen via de mail aan te geven bij de leerkracht.

Ook met het oog op de toekomst van onze leerlingen is het aanleren en gebruik van ICT van groot belang en dat zal alleen maar meer worden. We beginnen om die reden dan ook al in het SO met het aanleren van computervaardigheden. In het VSO borduren we daarop voort maar wordt ook bewust met de leerlingen nagedacht wat de gevaren van ICT/media zijn. Dit doen we preventief door middel van een jaarlijkse mediamiddag. Elk jaar worden hierin actuele onderwerpen besproken en denken we samen met leerlingen na over de gevaren van

mediagebruik. Daarnaast bespreken we ongewenst mediagedrag met de leerling en de ouders op het moment dat we dit signaleren.

Bij het aanleren van media-vaardigheden houden we rekening met de sociaal-emotionele ontwikkeling (wat kan de leerling aan) en het uiteindelijke ontwikkelingsperspectief van de leerlingen. Daarnaast kijken we naar de praktische mogelijkheden van de leerling in de toekomst.

We leren de leerlingen verantwoord om te gaan met de mogelijkheden van de computer en houden daar op school ook toezicht op. Voor leerlingen die buiten school gebruik maken van social media hanteren we de volgende aanpak:

We wijzen leerlingen op de gevaren in het gebruik van internetprogramma's en social media en geven ze duidelijke handvatten om op een goede manier gebruik te maken van social media zoals facebook en mobiele telefoon. We stimuleren de leerling om gebruik van internet te maken in een beschermde, gefilterde omgeving.

Op school maken we dan ook gebruik van het Kliksafe Filter Systeem. In de thuissituatie ligt de verantwoordelijkheid van het gedrag van de leerling bij de ouders.

De visie op onderwijs in de praktijk

Wij stimuleren de ontwikkeling door onderwijs te geven via een planmatige manier van werken. We realiseren dit door:

- Het werken met leerlijnen
- Elke leerling in eigen tempo te laten ontwikkelen langs deze leerlijnen
- Leerlingen te vergelijken met zichzelf: toetsen die we afnemen gebruiken we om de groei van de leerling te meten en om de leerling in de juiste niveaugroep in te delen
- Leerlingen uit te dagen tot een zelfstandige leerhouding. Speerpunten hierin zijn:
  - Zelfstandig werken
  - Samenwerkend leren
  - Tutorleren
- Leerlingen gebruik laten maken van de maatschappelijke voorzieningen in de standplaats en omgeving

Aandachtspunt	Prioriteit
Het team herijkt de missie en visie (heidag) Grotere rol voor zorg in het onderwijs?!	gemiddeld
Implementatie van de methode Stapp met als doel om kinderen en jongeren 'media wijs' te maken.	gemiddeld

4.3 Actief Burgerschap en Sociale Cohesie

De Bijbelse grondhouding voor goed burgerschap, vinden we onder andere in Galaten 5 : 22. Daar gaat het over de werken van de Geest: "Maar de vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid." Vanuit onze visie op onderwijs, waarin we voor alle leerlingen streven naar een zo zelfstandig mogelijk functioneren op het gebied van wonen, werken en recreëren, is het functioneren in de maatschappij een belangrijk aandachtspunt. Actief burgerschap en sociale integratie is dan ook een belangrijk item binnen het totale onderwijs.

We bieden burgerschapskunde op onze school geïntegreerd aan, dat wil zeggen dat er geen apart roosteruur burgerschapskunde is, maar dat de kinderen tot burgers worden gevormd door de thema's en onderwerpen die in de reguliere lessen aan de orde zijn. De school is daarbij een *oefenplaats* voor het maatschappelijk verkeer.

We onderscheiden drie vormen van burgerschap:

- schoolburgerschap: je bent lid van een school als 'mini-samenleving'
- maatschappelijk burgerschap: je bent lid van de maatschappij
- politiek burgerschap: je bent lid van de Nederlandse democratie

De nodige vorming van de leerlingen vindt plaats in alle groepen. In het SO ligt de nadruk op het schoolburgerschap; leren omgaan met elkaar, schoolregels kunnen hanteren, genieten van gezamenlijke schoolactiviteiten e.a.

Voor het VSO is daarnaast het maatschappelijke burgerschap een leerpunt, gericht op integratie in de buurt, werken in een andere omgeving dan de school, gebruik maken van maatschappelijke instellingen en dienstverlening. In Eindgroep-b/c wordt het politiek burgerschap aan de orde gesteld, met name voor de stemgerechtigde leerlingen.

Daarnaast komt actief burgerschap en sociale integratie ook tot uiting in de plaats waar leerlingen onderwijsactiviteiten uitvoeren. We vinden het als school belangrijk dat onze leerlingen zich kunnen handhaven in de

maatschappij en geaccepteerd worden in de samenleving. Hiervoor is 'bekendheid' nodig. Daarom bieden we VSO-leerlingen structureel werk aan buiten de school.

In het kader van arbeidstraining hebben we onder andere:

- Diverse activiteiten in het Verzorgingscentrum De Cederhof in Kapelle en/of bij particulieren thuis in de omgeving van de school;
- Allerhande werkzaamheden in Het Kukeluusje in Yerseke en/of bij fruitbedrijf Van Damme in Nisse.

Externe stage is voor een deel van de leerlingen gericht op het functioneren in de maatschappij, binnen DAC-dienstverlening en het vrije bedrijf.

4.4 Leerstofaanbod

Binnen ons onderwijs staat de Bijbelse opvoeding centraal. Naast Bijbelonderwijs is dit merkbaar in de omgang met elkaar, de keuze van de leerstof en de manier waarop de leerstof aangeboden wordt. Het is het fundament onder alle vak- of ontwikkelingsgebieden. Het onderwijs aan de leerlingen richt zich op vier ontwikkelingsgebieden:

- *Cognitieve ontwikkeling* Deze richt zich op het verwerven van verstandelijke kennis en deze toepassen in de praktijk. In verschillende vakgebieden wordt hier aan gewerkt, bijvoorbeeld bij schriftelijke taal, rekenen, oriëntatie op tijd, biologie, aardrijkskunde en verkeer.
- *Lichamelijke ontwikkeling* Hierbij gaat het om het optimaliseren van het lichamenlijk functioneren. Dit komt aan de orde in de vakgebieden: Werken met Ontwikkelingsmateriaal (WOM), bewegingsonderwijs, zwemmen.
- *Sociale ontwikkeling* Deze is gericht op de omgang met anderen. Rekening houden met elkaar en elkaar respecteren. Hier werken we aan bij verschillende vakgebieden. Vooral bij sociale competentie, wonen en vrije tijd alsmede woontraining.
- *Emotionele ontwikkeling* Dit omvat de omgang met jezelf, de emoties, het welbevinden en de manier waarop je in de wereld staat. Dit onderdeel komt in alle vakgebieden impliciet aan de orde. In de volgende vakgebieden ook meer expliciet: Sociale competentie, leren leren en woontraining.
- *Communicatieve ontwikkeling*

4.5 Vakken, methodes en toetsinstrumenten

Voor alle vakgebieden zijn er leerlijnen opgesteld. De (V)SO-leerlingen en de MG-leerlingen werken met de leerlijnen van het CED. De EMB-leerlingen werken met de leerlijn Plancius. Deze leerlijnen zijn opgenomen in het leerlingvolgsysteem (LVS) ParnasSys. Leerlijnen zijn uitgewerkt in doelen die vertaald worden naar lesinhoud. Lesmaterialen en methodes zijn hieraan gekoppeld.

Leerlingen krijgen een passend onderwijsaanbod afgestemd op hun mogelijkheden. Voor MG-leerlingen worden er bewuste keuzes gemaakt welke leerlijn de leerling volgt, afhankelijk van de sterke kanten van de leerling. MG-leerlingen werken op het VSO regelmatig groepsdoorbrekend in een niveaugroep of blokkur, waar gerichte MG-activiteiten aangeboden worden door middel van de werkwijze van 'Ervaar het maar'.

Mondelinge taal en communicatie zijn belangrijke vakgebieden binnen de school. Logopedisten werken nauw samen met leerkrachten en onderwijsassistenten om de ontwikkeling op deze leerlijnen optimaal te stimuleren. Het SO werkt planmatig met een methode voor Mondelinge Taal. Logopedisten coördineren het werken met deze methode. Er wordt gericht gewerkt aan de sociale en emotionele ontwikkeling omdat dit de basis voor het welbevinden is. Elke leerkracht heeft inzicht in de sociale en emotionele ontwikkeling van de leerlingen en kan het onderwijs hierop afstemmen.

Voor alle MG-leerlingen en voor leerlingen die specifieke problemen in de prikkelverwerking hebben is er een plan van aanpak voor Sensorische Integratie. De MSA-ruimte wordt doelgericht ingezet om de ontwikkeling van leerlingen optimaal te stimuleren. Voor EMB-leerlingen wordt doelgericht gewerkt aan de leerlijnen van Plancius zodat de doorgaande lijn gewaarborgd is. In de EMB-groep hebben we een gefundeerde visie rondom werken met EMB-leerlingen en werken we vanuit 'ervaringsordering' en 'LACCS principes'.

Voor elke leerling is bekend hoe de mate van alertheid is en hoe deze beïnvloed kan worden door de begeleider. Naast cognitieve vaardigheden wordt er schoolbreed bewust gewerkt aan creatieve vaardigheden. Voor muziek wordt gewerkt met een methode als hulpmiddel. In het VSO werkt elke leerling vanaf 17 jaar gericht aan de leerstof die nodig is op de toekomstige arbeidsplaats. De schoolse vaardigheden zijn gericht op de toepassing in de dagelijkse praktijk die deze leerling nodig heeft, zoals omschreven is in het 'schoolverlatingsprofiel'.

We pakken het onderdeel evalueren op een schoolbrede manier aan.

Voor verschillende vakgebieden werken we met bestaande methodes

Vakgebied en toetsen	Meest gangbare methode
Schriftelijke taal: Lezen en Spelling Toetsen: - AVI lezen DMT Cito - Spelling Cito 3.0 - Begrijpend lezen Cito	* Lezen moet je doen > zeggen wat je ziet en lezen wat je kunt * Leesfontein (Technisch lezen) * Veilig stap voor stap (Spelling en Begrijpend lezen) * Veilig leren lezen, werkboek ster en maan (Spelling en Begrijpend lezen) * Leespraat * Spelling op maat * Nieuwsbegrip (Begrijpend en studerend lezen)
Schriftelijke taal: Handschriftontwikkeling	* ABC, schrijf je mee * Hoogvliegers
Communicatieve ontwikkeling	* Fototaal * Ik en Ko / Puk en Ko
Rekenen Toetsen: - Rekenen Cito ZML leerlingen - Rekenen-Wiskunde Cito 3.0	* De Rekenboog * Startreken Vooraf (Deviant) PRO
Sociale competentie (en verkeer)	* STIP
Koken	* Werkportfolio Koken/horeca
EHBO	* Oranjekruis: Eerste hulpboek, Eerste hulpboek junior
Biologie	* Natuurlijk * Kinheim werkboeken
Aardrijkskunde	* Een wereld van verschil * Kinheim werkboeken
Oriëntatie op tijd	* Bij de tijd
Engels	* Engels Vooraf (Deviant)
Computeronderwijs	* Basisbits * Typebasic
Seksuele opvoeding	* Wonderlijk Gemaakt - speciaal
Stage en werkhouding	* Brug naar Werk * Vakwerk

4.6 Les- en leertijd

Schooltijden

De schooltijden voor SO zijn als volgt:

- 's morgens 8.45 uur - 12.30 uur
  - 's middags 13.15 uur - 15.15 uur; woensdag 8.45 uur - 12.15 uur
- 's Morgens wordt met een 0.15u pauze gerekend.

De schooltijden voor VSO zijn als volgt:

- 's morgens 8.45 uur - 12.30 uur
- 's middags 13.15 uur - 15.15 uur; woensdag 8.45 uur - 12.15 uur

Lestijden

Ma/di/do/vr: 5,75 uur = 5 uur en 45 minuten

Wo: 3,50 uur = 3 uur en 30 minuten

Hele week: 26,50 uur

Leerlingen t/m 6 jaar zijn elke woensdag vrij en komen op 23,00 uur per week.

Het SO

In de *Schakelgroep* zitten leerlingen van verschillende leeftijden. Het onderwijs is vooral gericht op het aanleren van dagelijkse vaardigheden op het gebied van zelfredzaamheid, communicatie én het ervaren van het 'gewone leven', zoals wandelen, fietsen en boodschappen doen. Genieten is een basis om te kunnen ontwikkelen.

In de *SO-onderbouw A en B* zijn onze jongste leerlingen geplaatst, de leerlingen van 4 tot 8 jaar. In deze groepen wordt met name gewerkt aan basisvaardigheden op het gebied van werken, leren, de start van lezen en rekenen, spelen en zelfredzaamheid. De kringgesprekken en werkmomenten zijn kort en worden afgewisseld met bewegingsactiviteiten of spel. Vanuit de 'ervaar het maar principes' wordt gestart met praktisch werk en koken.

In de *SO-bovenbouw A en B* ligt de nadruk op het verder uitbouwen van de werkhouding en luisterhouding. In deze groepen zijn er langere werkmomenten en langere kringactiviteiten. Ook wordt het zelfstandig werken stapsgewijs uitgebreid en krijgen de schoolse vaardigheden nog meer aandacht. Verder wordt naast de inspanning voldoende tijd ingepland voor ontspanning, spel en beweging. Schoolse vaardigheden worden toegepast in het themawerk. Ook wordt er een start gemaakt met praktisch werk, huishoudkunde en eenvoudig koken.

Het VSO

De VSO-groepen werken dagelijks een deel van de dag groepsdoorbrekend met de zogenaamde blokuren. Tijdens deze blokuren bieden we verschillende vakgebieden naast elkaar aan zoals bijvoorbeeld spelling, rekenen, lezen, woontraining, geldrekenen, sociale vaardigheden, lichaamsverzorging, arbeidstraining, EHBO en verkeer. Naast de blokuren worden er in de stamgroep ook klassikale lessen gegeven, zoals Bijbelles, SOVA (sociale vaardigheden), koken, techniek en computervaardigheden. Daarnaast maken we ruimte om te werken aan individuele doelen.

In de *Brugklas* maken de leerlingen (van 12 - 14 jaar) een start met het werken in de blokuren zoals we dat in het VSO doen. Daarnaast werken ze ook nog op vaste tijden in de eigen groep. Het praktische werk wordt uitgebreid met huishoudkunde en koken inclusief boodschappen doen.

Voor de leerlingen (van 14 - 16 jaar) van *Eind A* zijn naast de blokuren de praktische vaardigheden belangrijk. Er komen moeilijkere vaardigheden aan de orde en er wordt buiten de school gewerkt. De meeste leerlingen werken op dinsdag bij ons intern stagebedrijf Diverzee.

In *Eind BC* zitten leerlingen (van 17 jaar en ouder) die werkervaring krijgen en/of stage lopen. Op dinsdag werken deze leerlingen bij ons intern stagebedrijf Diverzee of op een stageplaats buiten de school. Het leerstofaanbod wordt vooral afgestemd op wat de leerling nodig heeft om zo zelfstandig mogelijk te kunnen gaan wonen, werken en recreëren. Dit betekent concreet dat voor sommige leerlingen de schoolse vaardigheden nog regelmatig aan de orde komen en dat andere leerlingen een overwegend praktisch programma hebben. Sommige leerlingen zullen ook starten met 'woonstage'. Dit is een vorm van onderwijs op een locatie gericht op zelfstandig wonen. Naarmate de leerlingen ouder worden, vormt stage een steeds belangrijker deel van het programma. De leerlingen lopen extern stage en breiden deze uit naar meerdere dagen per week.

In *VSO+* zitten leerlingen die de prikkels van een reguliere VSO groep niet aankunnen, een psychiatrische problematiek hebben, voortdurend nabijheid nodig hebben van de volwassene om te kunnen functioneren en een grotere ondersteuningsbehoefte hebben dan in regulier VSO geboden kan worden. Het instroom moment is na de zomervakantie en in uitzonderingsgevallen na kerstvakantie. Uitstroom vindt plaats via stage (opbouwen van stage, afbouwen school) of via integratie in het regulier VSO.

4.7 Zorg en begeleiding

Toelating

Nadat de ouders hun kind aangemeld hebben en een toelaatbaarheidsbeschikking hebben van het Samenwerkingsverband, wordt er door de leden van de Commissie van Begeleiding (CVB) informatie opgevraagd over de ontwikkeling van het kind en onderzoek gedaan om het integraal beeld op te kunnen stellen.

De relevante gegevens worden door de orthopedagoog en de IB-er verwerkt in het 'Integraal beeld'.

Het integraal beeld bestaat uit de volgende onderdelen: de beginsituatie, de beschermende en risicofactoren voor de ontwikkeling, het ontwikkelingsperspectief. De beginsituatie en het ontwikkelingsperspectief zijn samengesteld rondom de vier ontwikkelingsgebieden: cognitief, lichamelijk, sociaal en emotioneel.

Op grond van het integraal beeld wordt de juiste leerroute voor de leerling gekozen: PRO-route, cognitieve route,

praktisch-cognitieve route, praktische route, ervaringsgerichte route of EMG-route.

De IB-er verwerkt deze gegevens in het Leerlingvolgsysteem ParnasSys. De leerkracht vult dit aan met de groepsdoelen van dit schooljaar.

Om de overstap goed te laten verlopen wordt er een plan opgesteld met ouders en de instelling of school. De leerkracht en de IB-er gaan het kind observeren in de huidige setting en hebben overdrachtsgesprek met de leerkracht, IB-er of begeleider van het kind. Daarnaast komt de leerling voor plaatsing enkele dagdelen op school om te wennen. De ene keer samen met de ouder(s), de andere keer met de begeleider/leerkracht van de vorige instelling. Ook komt de leerling nog een dagdeel alleen en gaat dan met het schoolvervoer naar huis. Op deze wijze kan er ook een juiste afstemming bereikt worden.

Werkplan

Elke leerling is gekoppeld aan een leerroute met leerlijnen per vakgebied. Vanuit deze leerlijnen wordt het onderwijsplan voor de leerling samengesteld.

Bij de start van het nieuwe schooljaar worden de doelen vastgesteld die de leerling dit schooljaar moet behalen. In januari is de tussenevaluatie om te kijken of de leerling voldoende groeit en de doelen zal behalen.

Als hierbij problemen gesignaleerd worden, zullen er acties in gang gezet worden om de leerling extra ondersteuning te bieden. In juni is de eindevaluatie en wordt gekeken in hoeverre de leerling alle gestelde doelen gehaald heeft. Ook wordt dan het ontwikkelingsperspectief nagekeken en worden de beschermende en risicofactoren voor de ontwikkeling besproken, aangevuld of gewijzigd. Gekeken wordt of de gekozen leerroute voor deze leerling nog steeds passend is. We gebruiken hiervoor het laatste psychologisch onderzoek. Wanneer het IQ significant veranderd is, kan de leerroute gewijzigd worden. Ook kan het voorkomen dat leerlingen sneller of minder snel groeien dan op grond van IQ verwacht wordt. Dan hanteren we de volgende regeling. Wanneer een leerling 2 jaar meer dan 2 niveaus hoger of lager scoort op de perspectiefdoelen voor schriftelijke taal en rekenen, kan de leerling geplaatst worden in een andere leerroute.

Samenwerking met ouders

Voor de ontwikkeling van een kind is afstemming tussen school en thuis heel belangrijk. In het onderwijsplan zullen ook doelen staan die voor de thuissituatie gelden (met name bij sociale competentie en praktische redzaamheid).

Ouders krijgen aan het begin van het schooljaar de uitdraai met de te behalen doelen voor dat schooljaar.

Twee keer per jaar is er met de ouders een bespreking over de doelen en vorderingen van de leerlingen, zoals deze beschreven staan in het onderwijsplan. De eerste bespreking vindt thuis plaats tijdens het ouderbezoek van de leerkracht en de onderwijsassistent. De tweede keer is de bespreking op school bij de eindevaluatie. Dan worden de leervorderingen en het ontwikkelingsperspectief met ouders besproken en vastgesteld door ondertekening.

Leerlingoverleg

Voor het bespreken van leerlingen hebben we verschillende overlegmomenten:

* Bespreking Onderwijsplan (BOP), 3 keer per jaar. Overleg over het totale onderwijsaanbod: doelen en aanpakgedrag. De totale ontwikkeling van de leerling staat centraal. Deze besprekingen zijn gegroepeerd rondom het werken met het onderwijsplan. Start (september), tussenevaluatie (januari/februari) en eindevaluatie (juni).

* Leerlingbespreking (LB), 5 keer per jaar. Bespreking van tussentijdse problemen.

* Niveauwerkbespreking (NWB). Bespreking van het werken in niveaugroepen en blokuurgroepen. Hierbij worden voornamelijk problemen besproken rondom de leerprestaties van leerlingen, m.n. op de gebieden rekenen, lezen en schrijven.

Schoolverlaters

Vanaf het schooljaar dat de leerling 17 jaar is, start de externe stage vanuit de school. We beginnen met één of meerdere oriënterende stageplaatsen, zodat de leerling kennis kan maken met het werkveld en er inzicht verkrijgen wordt in de mogelijkheden van de leerling op gebied van dagbesteding en arbeid.

In het laatste schooljaar krijgt de leerling beroepsvoorbereidende stage. Dit is een stageplaats die na schoolverlating de werkplek van de leerling gaat worden.

Tijdens de stageperiode worden stagedoelen en onderwijsdoelen op elkaar afgestemd. De stagedocent maakt voor elke stageplek een handelingsplan waarin de beginsituatie uit het onderwijsplan is opgenomen en de doelen voor deze stageplek staan. De stagedocent heeft regelmatig overleg met de stagebegeleider en de leerling. In dit overleg wordt het handelingsplan besproken en bijgesteld.

De leerling heeft zelf een portfolio waarin staat wat hij kan én wat hij wil leren. Tijdens de stagegesprekken met de leerling staat dit portfolio centraal.

Problemen uit de stage die niet in een stage-overleg opgelost kunnen worden, worden door de stagedocent

ingebracht op de Bespreking Onderwijsplan (BOP) of op de Leerlingbespreking (LB). Met het laatste schooljaar van de leerling start tegelijkertijd het ingroeitraject op de toekomstige werkplek. De zorg voor de leerling wordt overgedragen aan een instelling: Een Dagactiviteitencentrum of Sociale werkvoorziening. Voor leerlingen die binnen het vrije bedrijf een werkplek krijgen wordt de zorg overgedragen aan Talenta, zodat ook voor deze leerlingen altijd een instantie is die hun belangen behartigt.

Wanneer er een indicatie voor dagbesteding aangevraagd moet worden voor de leerling overlegt de stagedocent dit met de ouders en wordt de afspraak gemaakt wie deze aanvraag in werking zet (bij gemeente of bij CIZ). Daarnaast kijken de stagedocent en de Intern Begeleider of een aanvraag WAJONG voor deze leerling mogelijk is. Wanneer dit het geval is, zal de stagedocent dit traject met ouders bespreken en hierin een stukje begeleiding bieden. Bij overstap van school naar werk krijgen de ouders en de vervolginstelling/werkplek een eindverslag van de leerling. Dit verslag is een overzicht van het algemeen functioneren van de leerling en bevat alle doelen die hij behaald heeft.

Nazorg

Wanneer de leerling de school verlaten heeft, hebben de leerkracht en de stagedocent in het kader van nazorg nog driemaal contact met respectievelijk de ouders en de 'werkplek' over het functioneren van de oud-leerling. Ook wordt de leerling nog een keer uitgenodigd om een dag op school te komen om ervaringen uit te wisselen. Het nazorg traject is verdeeld over twee schooljaren, waarbij de eerste twee contactmomenten in het eerste jaar vallen.

4.8 Passend onderwijs

Preventieve en licht curatieve ondersteuning

Basiskwaliteit

De volgende onderdelen van de preventieve en licht-curatieve ondersteuning voor het basisonderwijs zijn bij het speciaal onderwijs onderdeel van de basiskwaliteit:

- A. Het ondersteuningsteam binnen onze school heeft voldoende expertise om op een adequate wijze handelingsgericht te (laten) handelen in de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van leerlingen en gezinnen.
- B. Onze school hanteert de principes van handelingsgericht werken als uitgangspunt voor het verlenen van onderwijsondersteuning op alle niveaus.
- C. Onze school is gericht op het behalen van maximale opbrengsten.
- D. Onze school hanteert onderwijsprogramma's en leerlijnen die afgestemd zijn op leerlingen met een laag gemiddelde intelligentie.
- E. Onze school is in staat vroegtijdig leer-, opgroei- en opvoedproblemen te signaleren.

De volgende onderdelen zijn voor (V)SO ZML niet van toepassing

- A. Onze school hanteert een sluitende ondersteunings- en zorgaanpak voor leerlingen met dyslexie.
- B. Onze school hanteert een sluitende ondersteunings- en zorgaanpak voor leerlingen met dyscalculie/ernstige rekenproblemen.
- C. Onze school hanteert onderwijsprogramma's en leerlijnen voor leerlingen die zijn afgestemd op leerlingen met een meer dan gemiddelde intelligentie.

Preventieve en licht curatieve ondersteuning

- A. Onze school is fysiek toegankelijk en heeft de beschikking over hulpmiddelen voor leerlingen met een (meervoudige) lichamelijke beperking. Het beleid van de school is erop gericht om door middel van toegankelijkheid van het gebouw en (realiseren van) aanwezige voorzieningen en hulpmiddelen leerlingen met een (meervoudige) lichamelijke beperkingen het onderwijs op de school te laten volgen.
- B. Onze school heeft een voor alle medewerkers bekend en toegankelijk protocol voor medische handelingen. Voor elke medewerker is duidelijk welke medische handelingen wel of niet gedaan mogen worden. In het dossier van de leerling is vastgelegd welke medische ondersteuning een leerling in voorkomende gevallen nodig heeft, hoe dit georganiseerd is, wie in noodsituatie handelend mag optreden en wie in alle gevallen verantwoordelijk is. De school heeft van alle leerlingen de actuele medische informatie en handelt hier adequaat naar. Alle ouders vullen voor hun kind een medicijnprotocol in.
- C. Onze school hanteert een (preventieve en licht-curatieve) aanpak op sociale veiligheid en gedragsproblemen. De school hanteert een sluitende aanpak op sociale veiligheid en gedragsproblemen door middel van (ortho)pedagogische en/of (ortho)didactische programma's en methodieken die gericht zijn op sociale veiligheid en het voorkomen van gedragsproblemen.

Basisarrangement zml/mg onderwijs

De Eben-Haezerschool biedt Speciaal Onderwijs (SO) voor leerlingen van 4 tot en met 12 jaar en Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) voor leerlingen van 12 tot 18-20 jaar. De school biedt extra zorg en aandacht in het onderwijs aan leerlingen (met een ZML-indicatie) die door een verstandelijke beperking (Zeer Moeilijk Lerend) en een lichamelijke beperking (Meervoudig Gehandicapt) niet in staat zijn deel te nemen aan het reguliere onderwijs.

Er wordt een passend zorgarrangement geboden aan leerlingen met een intelligentie tussen de <20 en 70 (afhankelijk van bijkomende problematiek), met uiteenlopende syndromen, ziektebeelden, aandoeningen en/of stoornissen, zoals (niet) aangeboren hersenletsel, stoornis binnen het Autistisch Spectrum, ADHD etc.

Leerlingen zijn van 8.45-15.15 uur (op woensdag tot 12.15 uur) op school en krijgen in die tijd onderwijs en behandeling.

Voor alle leerlingen is er een ontwikkelingsperspectief opgesteld gericht op de totale ontwikkeling: cognitieve ontwikkeling, lichamelijke ontwikkeling, sociale ontwikkeling en emotionele ontwikkeling.

Elke leerling is ingedeeld in een leerroute, passend bij het ontwikkelingsperspectief. Aan de hand van de bijbehorende leerlijnen werkt elke leerling aan doelen per schooljaar passend bij de eigen ontwikkeling. Er wordt in kleine groepen gewerkt met standaard een leerkracht en een onderwijsassistent.

In overleg met de IB-er kunnen leerlingen die extra zorg en begeleiding nodig hebben dat in de groep of individueel ontvangen door inzet van orthopedagoog, logopedist, fysiotherapeut, ergotherapeut.

Daarnaast is er de mogelijkheid om via een WLZ/Jeugdwet-indicatie extra zorg, begeleiding en training te bieden door inzet van de zorg assistent en extra inzet van een OA-er.

Per leerling wordt gekeken hoeveel extra tijd en aandacht er voor een leerling nodig is om aan de specifieke zorg en/of begeleidingsvraag te voldoen.

De school biedt speciale ondersteuning aan leerlingen, d.m.v. groeps- en individuele ontwikkelingsplannen. In de school worden zes verschillende leerroutes / uitstroomprofielen aangeboden. (EMG, ervaringsgericht, praktisch, praktisch-cognitief en cognitief, PRO). De ontwikkelingen van de leerling wordt regelmatig geëvalueerd en besproken zowel intern als met ouders. N.a.v. evaluaties worden er handelingsplannen bijgesteld om de ontwikkeling optimaal te stimuleren.

Er wordt Adaptief onderwijs gegeven, uitgaande van de basisbehoeften: relaties opbouwen, competentiegevoel en zelfstandigheidsontwikkeling. Een veilig, positief stimulerend pedagogisch klimaat is de basis in elke groep.

In de lessen wordt er gewerkt volgens de leerlijnen van het Centrum Educatieve Dienstverlening (CED). Deze leerlijnen zijn speciaal ontwikkeld voor het ZML-onderwijs.

Het leerlijnpakket wordt voortdurend uitgebreid en voor zowel de cognitieve als praktische vakken wordt er continu gezocht naar passende leermiddelen en materialen. Naast specifieke methodes voor zml/mg onderwijs, wordt er gebruik gemaakt van algemene methodes die aansluiten of aangepast kunnen worden bij het type onderwijs.

Het leerstof aanbod in het VSO is hierop gericht, wat betekent dat naast cognitieve vakken, de praktijkvakken en stage een belangrijk deel van de onderwijstijd innemen.

In de eerste periode VSO is arbeidstraining (intern en extern) een belangrijk aandachtsgebied. De tweede helft van de VSO-periode wordt de externe stage opgestart. Vanuit de stages wordt gezocht naar een passende arbeidsplaats voor elke leerling. Dit kan een plaats zijn binnen DAC, SWV of vrije bedrijf met extra ondersteuning.

Een leerling verlaat de school als er een passende arbeidsplek gerealiseerd is. (meestal op 19 jarige leeftijd)

Ondersteuningsstructuur

Ondersteuningsstructuur schematisch

Onderstaand schema toont de ondersteuningsstructuur zoals deze binnen onze school wordt gehanteerd.

Groepsniveau

- Leerkracht en OA-er, logopedist/ergotherapeut/fysiotherapeut signaleren probleem en formuleren handelingsvoorstellen en voeren deze uit. Werkt dit niet afdoende dan door naar: Leerlingbespreking (LB of BOP) met IB-er en orthopedagoog.
- Handelingsvoorstellen formuleren/nader onderzoek laten doen door interne of externe deskundige (ergo/fysiotherapeut/ logopedist e.a.); op groepsniveau (of individueel niveau) uitvoeren. Is dit niet afdoende dan door naar: CVB of direct naar andere hulpverlenende instantie.

CVB:

- Handelingsvoorstellen formuleren en via IB-er naar leerkracht, OA-er vertalen naar groepsniveau;
- Diagnostiek door leden CVB;
- Verwijzing naar andere hulpverlenende instantie.

Beschrijving van functies en taakprofielen binnen ondersteuningsstructuur

Binnen onze school zijn de volgende functies binnen de ondersteuningsstructuur beschikbaar. Een beknopt taakprofiel geeft de hoofdlijn aan van de activiteiten die binnen deze functies worden gedaan. Een uitgebreide taakomschrijving is binnen de school beschikbaar.

Groepsleerkracht

De groepsleerkracht is verantwoordelijk voor het welbevinden en het onderwijsleerproces van alle leerlingen in de groep. De leerkracht is het eerste aanspreekpunt voor ouders over hun leerling.

Leraarondersteuner

De leraarondersteuner voert ondersteunende taken uit onder verantwoordelijkheid van een leraar, ondersteunt de onderwijsvoorbereiding en neemt deel aan professionalisering.

Onderwijsassistent

De onderwijsassistent is verantwoordelijk voor de uitvoering van de ondersteunende taken bij het onderwijsleerproces van de leerlingen, zowel binnen als buiten de groep.

Zorgondersteuner (facultatief)

De zorgondersteuner werkt onder verantwoordelijkheid van de leerkracht en/of onderwijsassistent voor het uitvoeren van zorgtaken met betrekking tot de algemeen dagelijkse levensbehoeften. Ook herhaalt de zorgondersteuner oefeningen van de ergotherapeut.

Interne begeleider (IB-er) De IB-er is verantwoordelijk voor de leerlingenzorg op onze school. Hij volgt de leerlingen vanaf toelating tot schoolverlating en bewaakt het ontwikkelingsproces. Hij coördineert de externe hulp t.a.v. leerlingen.

Logopedist

De logopedist is verantwoordelijk voor de aansturing van de taalontwikkeling van de leerlingen. De logopedist werkt in de groep met de leerlingen en stuurt de direct betrokkenen aan om op de juiste wijze de taalontwikkeling of communicatie van de leerling te vergroten.

Maatschappelijk werker

De schoolmaatschappelijk werker is verantwoordelijk voor het bieden van informatie en het geven van advies aan ouders en school op het gebied van vragen rondom opvoeding. Hij biedt hulp bij vraaggerichte benadering. Indien noodzakelijk verwijst hij door naar gespecialiseerde hulpverlening. Het is een brugfunctie tussen leerling, ouders en school. Twee keer per maand is de maatschappelijk werker op school aanwezig. Hij is dan voor de ouders telefonisch bereikbaar.

Extern personeel

Fysiotherapeut

De fysiotherapeut is verantwoordelijk voor de therapie aan leerlingen met motorische problemen. De fysiotherapeut werkt hierbij samen met de leerkracht en onderwijsassistent om de adviezen in de dagelijkse praktijk toe te passen.

Ergotherapeut

De ergotherapeut is verantwoordelijk voor de therapie aan leerlingen op het gebied van de 'algemeen dagelijkse handelingen' (zelfredzaamheid bij aan-uitkleden, eten, drinken e.a.) en specifieke problemen bij het hanteren van 'leermaterialen'. (bijvoorbeeld bij schrijven, koken e.a.)

Orthopedagoog

De orthopedagoog is verantwoordelijk voor de aanlevering van de benodigde formulieren t.a.v. de (her)indicering van de leerlingen en voor de psychologisch onderzoeken. Vanuit de eigen discipline adviseert hij de leerkracht, onderwijsassistent en de ouders t.a.v. de leerling. Indien nodig doet hij nader onderzoek naar leer-/gedragsproblemen.

Jeugdarts

De jeugdarts is verantwoordelijk voor de medisch onderzoeken van de leerlingen. De jeugdarts adviseert ouders, leerkracht, onderwijsassistent en IB-er ten aanzien van omgang met medische problematiek en verwijst voor nader onderzoek. Ook screent de jeugdarts leerlingen voor noodzaak van fysiotherapie en ergotherapie.

4.9 Taalstimulering

Op basis van de leerlingenpopulatie leren we de kinderen taal om goed met anderen om te kunnen gaan en om effectief te kunnen communiceren. Om de wereld om je heen goed te kunnen begrijpen is het nodig om de taal adequaat te kunnen gebruiken.

Logopedisten houden zich bezig met taal, spraak, gehoor, stem, eten en drinken. In het onderwijs is de logopedische begeleiding gericht op het voorkomen en verminderen van onderwijsbelemmeringen. De logopedist op school werkt vooral aan taalontwikkeling en uitspraak. Problemen met gehoor, stem, eten en drinken komen minder voor, maar kunnen wel behandeld worden als ze een belemmering vormen in het volgen van onderwijs.

De logopedist bepaalt na onderzoek of een leerling in aanmerking komt voor logopedie. Als dat het geval is, wordt er een Handelingsplan Communicatie opgesteld in overleg met ouders en de leerkracht. Dit handelingsplan krijgen ouders vervolgens ter ondertekening toegestuurd, meestal samen met het onderwijsplan.

In het handelingsplan staan de lange termijn doelen waaraan gewerkt gaat worden. Regelmatig vindt er overleg plaats tussen de logopedist en de leerkracht. Tijdens dit overleg wordt bepaald aan welke korte termijndoelen de komende weken gewerkt gaat worden, en welke doelen gehaald zijn. Ook wordt er besproken op welke manier aan deze doelen gewerkt zal worden. Afhankelijk van het doel wordt er gekozen voor een werkvorm: individueel of in een groepje, in de klas of buiten de klas, begeleiding door de leerkracht of door de logopedist. De werkvorm kan dus veranderen.

Aan het eind van het schooljaar ontvangen ouders het handelingsplan met tussentijdse evaluaties opnieuw. Naast bovengenoemde taken ondersteunt de logopedist het team in het optimaal begeleiden van de taalontwikkeling van de leerlingen. Dat houdt in dat zij coacht en adviezen geeft op het gebied van bijvoorbeeld woordenschat, taaldenken en gebaren.

Afhankelijk van de logopedische doelen is er meer of minder intensief contact met ouders. Een aantal leerlingen heeft een contactmapje waarin de logopedist ook regelmatig schrijft of materiaal meegeeft. Naar behoefte is er telefonisch of per mail contact met ouders. Daarnaast hebben ouders de gelegenheid om de logopedische behandeling bij te wonen en/of de logopedist te spreken tijdens de ouderweek. De logopedist is zo veel mogelijk aanwezig bij de besprekingen zoals de BOP.

Om tot een goed leergesprek te komen passen we de methode Denkstimulerende GespreksMethodiek (DGM) toe. DGM kent 4 stappen: Benoemen, beschrijven en analyseren, ordenen en redeneren.

Ook passen we 'De Viertakt van Verhallen' toe om aan de leerlingen begrippen aan te leren zodat deze beter onthouden worden en er ook invulling aan gegeven kan worden. De Viertakt Van Verhallen bestaat uit vier stappen: Voorbewerken, semantiseren, consolideren en controleren.

De derde pijler is NmG: Het gebruik van Nederlands met Gebaren om de mondelinge taal visueel te ondersteunen en zo het begrip taal te vergemakkelijken en de leerlingen tools in handen te geven om zich op meer manieren te uiten dan alleen met woorden.

Aandachtspunt	Prioriteit
Het team scholen op het gebied van het gebruik van Nederlands met Gebaren.	gemiddeld
Het team scholen op het gebied van DGM.	gemiddeld
Het team scholen op het gebied van de Viertakt van Verhallen.	gemiddeld

4.10 Infrastructuur ICT

Het gebruik van digitale leermiddelen neemt toe. Leerlingen gebruiken meer devices en vrijwel alle leermiddelen en administratieve systemen zijn in de Cloud. Serverloos werken zal de komende jaren op onze school worden ingevoerd. Het is belangrijk dat we als school deze systemen effectief gebruiken en goed instellen op het gebied van de nieuwe privacywetgeving.

Aandachtspunt	Prioriteit
Invoeren van serverloos werken.	gemiddeld

5 Personeelsbeleid

5.1 De schoolleiding

ZML Eben-Haezer maakt onderdeel uit van de Stichting Speciale Scholen Kapelle. Het bevoegd gezag wordt met ingang van 1 augustus 2019 gevormd door een eenhoofdige College van Bestuur (CvB) met als toezichhoudend orgaan de Raad van Toezicht (RvT). De bestuurder vormt samen met de schoolleider van SBO Samuel, de schoolleider van (V)SO Eben-Haezer en de teamleider DAB (dienst ambulante begeleiding), het managementteam (MT).

Kernwoorden bij het leidinggeven zijn: Organiseren, faciliteren en ontwikkelen.

Het is van belang dat de dagelijkse gang van zaken in de school goed georganiseerd verloopt.

De Eben-Haezer heeft een school-MT dat gevormd wordt door de schoolleider en de intern begeleider.

Evenredige vertegenwoordiging van vrouwen

De schoolleidersfunctie wordt bezet door een man. De IB functie door een vrouw. Indien er een vacature voor IB-er ontstaat zal bij gelijke of betere geschiktheid een vrouw worden benoemd.

5.2 Professionele cultuur

Visie op medewerkers

De school hanteert als motto “werken met gedreven medewerkers”. Vertrouwen in de medewerker zal het onderwijs een positieve stimulans geven en de medewerker stimuleren zich voortdurend verder te ontwikkelen.

Toelichting op dit motto

We hebben vertrouwen in medewerkers die hun vak verstaan, die weten wat er van hen wordt verwacht, die openstaan voor ontwikkeling en verbetering en die zoeken naar kwaliteit en rendement in hun onderwijs. Ze zijn gedreven in hun werk door liefde voor de kinderen en voor het vak. Maar ook omdat ze weten dat ze met hun werkzaamheden een hoger doel dienen, nl. de kinderen opvoeden overeenkomstig het Woord van God met de boodschap dat het ware leven alleen te zoeken en te vinden is in God.

Toespitsing naar de praktijk

Het is voor de kwaliteit van de school van belang, dat de werknemers niet alleen beschikken over lesgevende capaciteiten. Op onze school wordt veel waarde gehecht aan een professionele beroepshouding van de werknemers. Daarbij gaat het erom, dat alle werknemers:

- handelen overeenkomstig de missie en de visie van de school
- zich collegiaal opstellen
- zich medeverantwoordelijk voelen voor de school, de leerlingen en elkaar
- met anderen kunnen en willen samenwerken
- planmatig werken
- bereid zijn om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de school
- aanspreekbaar zijn op resultaten en op het nakomen van afspraken
- zaken op gebied van de sociale onveiligheid durven te melden/te registreren
- zich adequaat voorbereiden op vergaderingen en bijeenkomsten
- genomen besluiten loyaal uitvoeren
- anderen kunnen en willen begeleiden of helpen
- hun werk met anderen bespreken
- zichzelf en het klaslokaal openstellen voor anderen
- gemotiveerd zijn om zichzelf te ontwikkelen
- beschikken over reflectieve vaardigheden

5.3 Werving en selectie

Er wordt gestreefd naar het benoemen van personeel, dat vanuit christelijk perspectief vorm kan geven aan goed werknemerschap.

Goed werknemerschap heeft als doel kwalitatief goed onderwijs te kunnen realiseren op basis van de grondslag. Daarbij wordt er gewerkt aan een optimaal verband tussen de doelen van de organisatie en de belangen van de werknemers en wel op een zodanige wijze dat de werknemers zich permanent blijven ontwikkelen, zij voldoening kunnen ervaren in hun werk, zij loyaal zijn aan de organisatie en een aanvaardbare balans tussen werk en privé kan worden gerealiseerd.

Onze school vindt de volgende competenties richtinggevend voor de benoeming en ontwikkeling van de medewerkers:

1. Identiteit van de school
2. Persoonlijk competent in het werken met leerlingen
3. (Ortho) pedagogisch competent in de omgang met leerlingen
4. (Ortho) didactisch competent in de omgang met leerlingen
5. Organisatorisch competent
6. Competent in samenwerking met collega's/relatieve competentie
7. Competent in samenwerking met de omgeving/omgevingscompetentie
8. Competent in reflectie en ontwikkeling

5.4 Leerlingenparticipatie

Om het jaar wordt op het VSO middels een vragenlijst de mening van leerlingen gevraagd m.b.t. het aanbod van de lesstof, het didactisch handelen van de leerkrachten, de extra ondersteuning die door de leerkrachten geboden wordt, het pedagogisch klimaat en de veiligheid. Hun mening vinden we belangrijk om te weten wat leerkrachten moeten veranderen of wat ze vooral moeten blijven doen.

Aandachtspunt	Prioriteit
De ambitie is om een leerlingenraad in te stellen waarin de uitslag van de vragenlijst besproken en actiepunten geformuleerd en gemonitord worden.	gemiddeld

5.5 ICT bekwaamheden leerkrachten

ICT is belangrijk geworden in het leven, het werken en het leren van kinderen. Leermiddelen worden meer en meer digitaal verrijkt voor zowel de leerling als de leraar. Bijna iedereen is het eens over de inzet van ict in het onderwijs en erkent het nut en de noodzaak. De leerkracht heeft een grote sleutelrol om ICT effectief in te zetten voor het lerende kind. Daarom is het van belang om leerkrachten in de komende jaren na te scholen op de volgende gebieden: ICT basisvaardigheden, 21e eeuwse vaardigheden, communicatie, onderwijs en analyse, toetsing en registratie.

Aandachtspunt	Prioriteit
Leerkrachten worden geschoold op vaardigheden t.a.v. het gebruik van ICT.	gemiddeld

6 Organisatiebeleid

6.1 Het schoolklimaat

Wij vinden het belangrijk, dat de school een veilige en verzorgde omgeving is voor de leerlingen en de medewerkers. Een omgeving waarin iedereen zich geaccepteerd voelt en waar het plezierig samenwerken is. Onze school is een school waar ouders zich welkom kunnen voelen. We proberen ouders optimaal te informeren en te betrekken bij de dagelijkse gang van zaken.

6.2 Veiligheid

De school is een veilige leeromgeving. Een plaats waar leerlingen, ouders en teamleden zich veilig voelen en waar ze graag komen. Belangrijke begrippen zijn 'rust, reinheid en regelmaat'. We zetten ons gezamenlijk in voor een veilig klimaat waarin grenzen zijn bepaald ter bescherming van mensen, materialen en gebouwen. Dit geldt zowel voor personeel als leerlingen. Om de veiligheid te realiseren gebruiken we een handboek 'Sociale veiligheid' waarin beschreven staat op welke manieren we de veiligheid van leerlingen en personeel kunnen garanderen.

6.3 Privacybeleid

Op het directeurenoverleg van Colon, waarbij de school is aangesloten, krijgt privacy beleid een vaste plaats op de agenda om de attitudevorming te stimuleren. Er is voor ZML Eben-Haezer en de overige aangesloten scholen een Handreiking Privacy beleid opgesteld die daarbij gehanteerd wordt. Deze handreiking is op school digitaal te raadplegen.

7 Financieel beleid

7.1 Financiering en verantwoording

Geen enkele organisatie – ook onze school niet – kan functioneren als er geen financiële middelen aanwezig zijn. De paragraaf over het financieel beleid van de school vormt dan ook een belangrijk onderdeel in het kunnen realiseren van de gestelde missie en visie. Hierbij geldt dat financiële redenen nooit de hoofdredenen kunnen zijn om bepaalde ontwikkelingen wel of niet door te laten gaan. De missie en visie van de school geven aan dat kwalitatief goed onderwijs wordt gegeven in overeenstemming met de beschreven identiteit van de school. De beschikbare middelen worden voluit ingezet om deze doelen te kunnen realiseren.

De uitspraken in het strategisch beleidsplan zijn leidend voor besluitvorming op financieel terrein. De meerjarenbegroting en de jaarbegroting in het bijzonder, zijn leidend voor de inzet van financiële middelen binnen de dagelijkse onderwijspraktijk. De begroting de volgende onderdelen: leerlingenprognose, formatieplan, personele kosten, meerjaren onderhoudsplan, meerjaren investeringsplan, materiele exploitatie en de liquiditeitsprognose.

Jaarlijks wordt de begroting door het bestuur met advies van de financieel beleidsmedewerker van Colon opgesteld en door de toezichthouders goedgekeurd. Drie keer per jaar legt het bestuur door middel van een managementrapportage verantwoording af aan de toezichthouders. Deze managementrapportage bevat o.a. een verschillenanalyse tussen de begroting en de werkelijke inkomsten en uitgaven.

7.2 Sponsoring

Voor sommige projecten wordt gebruik gemaakt van financiering door sponsors. Sponsorovereenkomsten worden getoetst aan een convenant. Hierin is het belangrijkste uitgangspunt dat het enerzijds voor scholen waardevol wordt geacht wanneer bedrijven vanuit hun maatschappelijke betrokkenheid samenwerken met scholen. Anderzijds dienen daarbij wel spelregels in acht genomen te worden, zoals:

1. De samenwerking mag de ontwikkeling van de kinderen niet schaden.
2. Het mag de onderwijsinhoud niet beïnvloeden.
3. Het uitvoeren van de kernactiviteit van de school mag hiervan niet afhankelijk worden.

8 Zorg voor kwaliteit

8.1 Het meten van de basiskwaliteit

De basiskwaliteit is getoetst aan de hand van onderstaande instrumenten:

1. WMK - PO
2. WMK - SO (onderwijstijd, praktijkvorming/stage)

Aandachtspunt	Prioriteit
Realiseren van huisvesting waarin doelmatig onderwijs en zorg gegeven kan worden en waarin ondersteunende diensten (w.o. de dienst ambulante begeleiding t.b.v. reguliere basisscholen) een plaats kan krijgen.	gemiddeld
Formuleren van bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de schoolleider en bestuurder. Aansturing en taakverdeling helder krijgen.	gemiddeld
Ontwikkelen van een visie m.b.t. de ontwikkeling van een zogenoemd. expertisecentrum: Wat verstaan we hier onder? Waar staan we nu? Waar willen we naar toe?	gemiddeld
Helder krijgen van beroepsprofielen bij medewerkers (groepsleerkrachten, leraaronderseuners, onderwijs-assistenten en overige zorgmedewerkers). Het gaat om verantwoordelijkheden en behoefte aan scholing om functie goed uit te kunnen oefenen.	gemiddeld
Vergroten van de leesbaarheid van de schoolgids. (Minder tekst en meer 'plaatjes'.	gemiddeld
Richten van onderwijs op verschillende achtergronden en culturen. (PRO route/STIP, actualiteit benutten)	gemiddeld
Optimaal benutten van de onderwijstijd voor leerlingen. (Speerpunt VSO)	gemiddeld
Ontwikkelen visie op het traject: Van school naar werk. Uitvoering en borging.	hoog

8.2 Onze eigen kwaliteitsaspecten

De belangrijkste kenmerken (eigen kwaliteitsaspecten, eigen ambities) van onze school zijn:

Het werken met de Triple-C methode.

De drie C's van Triple C staan voor Cliënt, Coach en Competentie. Deze methode richt zich op het herstel van het gewone leven. Leerkrachten en onderwijsassistenten bouwen samen aan een onvoorwaardelijke ondersteuningsrelatie met leerlingen. Op basis van die relatie nemen leerlingen met hun begeleiders deel aan het onderwijsprogramma. Een zinvolle dagbesteding geeft hen voldoening. Daardoor neemt hun zelfvertrouwen toe en ontwikkelen ze competenties die een 'genezend' effect hebben. Anders gezegd: door het ontwikkelen van de relatie en competenties verminderen stress en probleemgedrag. Als team volgen we nascholing op dit gebied waarbij we studiedagen hebben én we op de werkvloer gecoached worden. We willen deze manier van denken en doen 'in de vingers' krijgen omdat we zien dat deze denkwijze heel goed aansluit bij de begeleidingsbehoefte van onze leerlingen.

Voorkomen van ontoelaatbaar gedrag.

We streven vooral naar het voorkomen van ontoelaatbaar gedrag. We zien ontoelaatbaar gedrag als een signaal en hulpvraag van een leerling die serieus genomen moet worden. We vinden ontoelaatbaar gedrag zeer schadelijk voor een evenwichtige ontwikkeling. Als ontoelaatbaar gedrag desondanks toch voorkomt vinden we direct ingrijpen zeer belangrijk en gaan daarbij uit van een goede samenwerking tussen personeel, leerlingen en ouders. We streven naar weinig straf en tevens naar veel gewenst gedrag.

(Zie ook het hoofdstuk over de grote ontwikkeldoelen)

8.3 Vragenlijst Leraren

Afgenomen is de medewerker tevredenheid WMK-PO.

Aandachtspunt	Prioriteit
Duidelijkheid geven in de taakomschrijvingen en uitvoering van de verschillende functies.	gemiddeld
Schoolleider moet meer betrokken zijn bij de dagelijkse praktijk.	laag
Leertijd van leerlingen effectiever benutten; zowel in gewone dagprogramma als (onverwachte inval) van medewerkers.	gemiddeld
Teamvorming: Open staan voor elkaars kwaliteiten en kunde zoals klassenbezoeken a.d.h.v. kijkwijzer, elkaar informeren en positieve feed-back geven.	gemiddeld
Doorgaande lijn bij lezen, spelling en rekenen zichtbaar maken.	gemiddeld
Aandacht voor creativiteit en het ontwikkelen van hobby's van de leerlingen. Eventueel hiervoor vrijwilligers inzetten.	gemiddeld
Benoemen van een vakdocent gym voor het VSO.	gemiddeld

8.4 Vragenlijst Leerlingen

Op het VSO is een vragenlijst afgenomen.

Tijdens een SO / VSO overleg zijn aandachtspunten uitgewerkt.

Aandachtspunt	Prioriteit
Betere communicatiemiddelen voor leerlingen met een lage taalontwikkeling.	gemiddeld
Meer eenvoudige samenwerking tussen leerlingen en inperking van dominant gedrag bij leerlingen onderling.	gemiddeld
De buitenomgeving meer passend maken voor de leerlingen. Passend bij leeftijd, beperking en interesses.	gemiddeld
Schakelgroep: Meer aandacht voor ontwikkeling voor de invulling van vrije tijd en gezamenlijke genietmomenten.	gemiddeld
SO onderbouw: Meer (hoeken)spel, rust in het jaarrooster	gemiddeld
SO bovenbouw: Bieden van uitdagende opdrachten en (computer)programma's.	gemiddeld
VSO: Meer tijd nemen voor thema zaakvakken (natuuronderwijs, aardrijkskunde, geschiedenis)	gemiddeld

8.5 Vragenlijst Ouders

Afgenomen is de oudertevredenheid WMK-PO.

De uitkomst hiervan is in een dialooggesprek met 5 ouders besproken.

Aandachtspunt	Prioriteit
Algemene nieuwsbrief frequenter uitgeven. Ouders missen informatie over algemene zaken.	gemiddeld
Het eerste jaar ouders van nieuwe leerlingen meenemen in het proces van leerlingenzorg.	hoog
Twee keer per jaar een rapport met de kinderen meegeven.	gemiddeld
Wensen voor nieuwbouw of renovatie van de school en buitenruimte: Winkeltje, tearoom, mogelijkheden voor praktisch werk, 'knuffel' dieren, belevingstafel, etc.	gemiddeld
Gevoelige zaken door groepsleerkracht af laten handelen; niet door externen of ondersteunend personeel.	hoog
Eind tweede jaar schoolplanperiode dialooggesprek met ouders voeren.	gemiddeld

8.6 Evaluatieplan 2015 - 2019

In de achterliggende jaren is gewerkt om de doelen van het schoolplan 2015 - 2019 te realiseren. De doelen zijn

geformuleerd in en overzichtelijk schema en onderverdeeld in zogenaamde beeldaspecten waarin de doelen beschreven zijn. Het gaat om de volgende beeldaspecten:

Identiteit

Kernwoorden die hun grondslag vinden in de Bijbel en verbonden zijn aan de leerlingen en het onderwijs aan onze leerlingen, zijn verder uitgewerkt en uitgediept. Elk jaar kwamen twee kernwoorden tijdens school brede themaweken aan bod en werden uitgediept tijdens studiedagen.

Leerlingen weerbaar maken zodat ze kunnen verwoorden wat christen-zijn betekent en hoe dat over te dragen naar anders denkenden heeft de aandacht gekregen.

Onderwijs

De pijlers van ons onderwijs: Zelfstandig werken en samenwerkend leren in combinatie met DGM en Woordenschat heeft de aandacht gekregen.

De uitvoering van audits heeft niet plaatsgevonden. Deze krijgt opnieuw een plaats in de nieuwe schoolplanperiode. We zijn in staat een brede doelgroep leerlingen op te vangen. De zogenaamde 'schakelgroep' is opgezet en de verdeling van leerlingen over de groepen is gewijzigd. De MG leerlingen hebben een passende plaats in het SO en VSO.

De SO en VSO is verder ontvlochten. Op het VSO is het curriculum en toetsing en arbeidstoelating aangepast en geborgd. De doorlopende lijn van Brugklas naar werk vraagt verdere doordenking.

Leerstofinhoud

Er is een goede, schoolbrede, doorgaande leerlijn voor MG leerlingen.

Er wordt gericht gewerkt aan taal- en emotionele ontwikkeling; het onderwijs wordt er op afgestemd.

Voor de MG leerlingen is er is een plan voor sensorische integratie.

De medewerkers van de schakelgroep en de MG leerlingen weten hoe ze moeten werken met deze doelgroep.

Hiervoor heeft de logopedist de opleiding EMB gevolgd en hebben leerkrachten scholing (ervaringsordening) van D. Timmers - Huigens ontvangen.

Er is gewerkt aan creatieve vaardigheden.

In het VSO wordt gewerkt aan de hand van een zogenaamd 'schoolverlatingsprofiel'.

Leerlingenzorg

Door middel van streefplanningen per leerroute wordt er voor elke leerling een uitdagende leeromgeving gemaakt.

De leerlingenbesprekingen zijn vraag gestuurd ingericht en lopen efficiënt.

Voor elke leerling is een vervoersperspectief opgesteld.

We werken actief samen met gemeenten ten aanzien van jeugdzorg.

Wet en regelgeving ten aanzien van stage en arbeid / dagbesteding is duidelijk en wordt tijdig met alle betrokkenen gecommuniceerd.

Er wordt ingespeeld op signalen van onveiligheid, pesten en agressie. De sociale veiligheid wordt jaarlijks gemonitord.

Bij aanmelding van leerlingen met 'complexe problematiek' wordt door de Commissie van Begeleiding een nauwkeurige afweging gemaakt of de school langdurig een passend onderwijs zorgaanbod kan realiseren.

Personeel en organisatie

Het personeel krijgt voldoende ruimte voor scholing en personele ontwikkeling. Ook is er voldoende ruimte om zich te specialiseren. Het werken aan leerkrachtvaardigheden aan de hand van een POP vraagt aandacht.

Door het aannemen van extra personeel en de wijziging van de groepssamenstelling is de werkdruk verminderd.

De intensivering van de collegiale band vraagt door het ontvlochten van SO / VSO en door de gebouwenproblematiek (geen teamkamer en een dislocatie) blijvende aandacht.

Contacten met ouders / verzorgers

Er is een goede relatie met de ouders en we gaan respectvol met hen om. Onderwijzen is opvoeden. Zowel school als ouders zijn gericht op de vorming en opvoeding van de kinderen.

Hulpverlening en onderwijs stemmen onderling af om tot een eenduidige aanpak te komen. We zoeken actief naar samenwerking vanuit de gedachte: een kind, een plan.

Contacten met externen

We onderhouden met diverse organisaties en instellingen een goed contact.
Externe audits zijn niet uitgevoerd.

ICT

Het aanbod van educatieve online programma's is uitgebreid.
Digibord- en computerinfrastructuur is niet up-to-date. Dit vraagt aandacht in de volgende schoolplanperiode.

Aandachtspunt	Prioriteit
Levend houden van de pijlers Zelfstandig werken en samenwerkend leren.	hoog
Uitvoeren van een audit door Berseba.	gemiddeld
Doordinking van de leerlijn van 'brugklas naar werk'.	hoog
Leerkrachten werken aan leerkrachtvaardigheden aan de hand van een POP.	gemiddeld
Werken aan teamgeest en collegialiteit: binnen zowel SO als VSO en onderling.	gemiddeld
Het 'moderniseren' van de digibord- en infrastructuur.	gemiddeld

8.7 Verbetermaatregelen

Wij vinden dat een school moet streven naar een zo hoog mogelijke kwaliteit van onderwijs. Onze school blijft zich ontwikkelen om tegemoet te komen aan de (veranderde) behoeften van het kind en de vragen die de maatschappij aan ons stelt.

Wij hebben kwaliteitszorg hoog in het vaandel staan. Wij vinden het belangrijk dat er op een meetbare en merkbare manier gestalte gegeven wordt aan de doelstellingen van de school: meetbaar voor zaken die in cijfers te vangen zijn, merkbaar als we het hebben over de identiteit van de school en de aandacht voor onze leerlingen.

De onderwijsinspectie voert in principe één keer in de vier jaar een periodiek kwaliteitsonderzoek uit. Onze school scoort voldoende tot goed. Daardoor heeft de inspectie ons weer ingesteld in het toezichtskader op het basisarrangement. De beoordelingen van onze school zijn na te lezen op de website van de inspectie www.onderwijsinspectie.nl (<http://www.onderwijsinspectie.nl>).

Als school participeren we in het samenwerkingsverband Berseba (het SO) en RefSVO (het VSO). Binnen deze samenwerkingsverbanden wordt structureel aandacht besteed aan kwaliteitverbetering, onder andere door audits uit te voeren waarbij verschillende thema's aan bod komen. Één keer per schoolplanperiode voert een samenwerkingsverband een audit uit.

9 Strategisch beleid

9.1 Strategisch beleid

Het strategisch beleid van de Stichting Speciale Scholen Kapelle wordt geformuleerd en vastgesteld door het CvB van de Stichting.

10 Aandachtspunten 2019-2023

Thema	Mogelijk aandachtspunt	Prioriteit
Streefbeeld	<p>Leerkrachten weten leerlingen tot een effectief leerproces te brengen. Leerlingen worden gestimuleerd tot interactie die aanzet tot reflectie, feedback op het leer- en ontwikkelingsproces en -resultaat en bevorderen intrinsiek leren.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De ambitie is om een leerlingenraad in te stellen waarin de uitslag van de vragenlijst besproken en actiepunten geformuleerd en gemonitord worden. • Levend houden van de pijlers Zelfstandig werken en samenwerkend leren. • Leerkrachten werken aan leerkrachtvaardigheden aan de hand van een POP. • SO bovenbouw: Bieden van uitdagende opdrachten en (computer)programma's. • VSO: Meer tijd nemen voor thema zaakvakken (natuuronderwijs, aardrijkskunde, geschiedenis) 	gemiddeld
	<p>Leerkrachten begeleiden de leerlingen bij de voorbereiding tot de keuze van een stageplek die past bij het uitstroombestemming van de leerling. Samen zoeken ze naar een passende stageplek en ondersteunen hem/haar op de stageplek.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelen visie op het traject: Van school naar werk. Uitvoering en borging. • Doordenking van de leerlijn van 'brugklas naar werk'. 	hoog
	<p>Leerkrachten maken binnen de geplande onderwijstijd keuzes met als doel de onderwijstijd zo effectief mogelijk te benutten, zodat alle leerlingen actief, gemotiveerd en betrokken zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Optimaal benutten van de onderwijstijd voor leerlingen. (Speerpunt VSO) • Leertijd van leerlingen effectiever benutten; zowel in gewone dagprogramma als (onverwachte inval) van medewerkers. • Schakelgroep: Meer aandacht voor ontwikkeling voor de invulling van vrije tijd en gezamenlijke genietmomenten. • SO onderbouw: Meer (hoeken)spel, rust in het jaarrooster 	gemiddeld
	<p>Bij nieuw- en/of verbouw van de school is de inrichting een aandachtspunt om zowel onderwijs als zorg optimaal tot zijn recht te laten komen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realiseren van huisvesting waarin doelmatig onderwijs en zorg gegeven kan worden en waarin ondersteunende diensten (w.o. de dienst ambulante begeleiding t.b.v. reguliere basisscholen) een plaats kan krijgen. • Wensen voor nieuwbouw of renovatie van de school en buitenruimte: Winkeltje, tearoom, mogelijkheden voor praktisch werk, 'knuffel' dieren, belevingstafel, etc. • De buitenomgeving meer passend maken voor de leerlingen. Passend bij leeftijd, beperking en interesses. 	gemiddeld
	<p>Leerkrachten bouwen aan een onvoorwaardelijke ondersteuningsrelatie met leerlingen. Door het ontwikkelen van de relatie en competenties verminderen we stress en probleemgedrag bij leerlingen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meer eenvoudige samenwerking tussen leerlingen en inperking van dominant gedrag bij leerlingen onderling. 	hoog
De visies van de school	Het team herijkt de missie en visie (heidag) Grotere rol voor zorg in het onderwijs?!	gemiddeld

Thema	Mogelijk aandachtspunt	Prioriteit
	Implementatie van de methode Stapp met als doel om kinderen en jongeren 'media wijs' te maken.	gemiddeld
Taalstimulering	Het team scholen op het gebied van het gebruik van Nederlands met Gebaren. <ul style="list-style-type: none"> Betere communicatiemiddelen voor leerlingen met een lage taalontwikkeling. 	gemiddeld
	Het team scholen op het gebied van DGM.	gemiddeld
	Het team scholen op het gebied van de Viertakt van Verhallen.	gemiddeld
Infrastructuur ICT	Invoeren van serverloos werken. <ul style="list-style-type: none"> Het 'moderniseren' van de digibord- en infrastructuur. 	gemiddeld
ICT bekwaamheden leerkrachten	Leerkrachten worden geschoold op vaardigheden t.a.v. het gebruik van ICT.	gemiddeld
Het meten van de basiskwaliteit	Formuleren van bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de schoolleider en bestuurder. Aansturing en taakverdeling helder krijgen. <ul style="list-style-type: none"> Schoolleider moet meer betrokken zijn bij de dagelijkse praktijk. 	gemiddeld
	Ontwikkelen van een visie m.b.t. de ontwikkeling van een zogenoemd. expertisecentrum: Wat verstaan we hier onder? Waar staan we nu? Waar willen we naar toe?	gemiddeld
	Helder krijgen van beroepsprofielen bij medewerkers (groepsleerkrachten, leraaronderseuners, onderwijs-assistenten en overige zorgmedewerkers). Het gaat om verantwoordelijkheden en behoefte aan scholing om functie goed uit te kunnen oefenen. <ul style="list-style-type: none"> Duidelijkheid geven in de taakomschrijvingen en uitvoering van de verschillende functies. 	gemiddeld
	Vergroten van de leesbaarheid van de schoolgids. (Minder tekst en meer 'plaatjes'.	gemiddeld
	Richten van onderwijs op verschillende achtergronden en culturen. (PRO route/STIP, actualiteit benutten)	gemiddeld
Vragenlijst Leraren	Teamvorming: Open staan voor elkaars kwaliteiten en kunde zoals klassenbezoeken a.d.h.v. kijkwijzer, elkaar informeren en positieve feedback geven. <ul style="list-style-type: none"> Werken aan teamgeest en collegialiteit: binnen zowel SO als VSO en onderling. 	gemiddeld
	Doorgaande lijn bij lezen, spelling en rekenen zichtbaar maken.	gemiddeld
	Aandacht voor creativiteit en het ontwikkelen van hobby's van de leerlingen. Eventueel hiervoor vrijwilligers inzetten.	gemiddeld
	Benoemen van een vakdocent gym voor het VSO.	gemiddeld
Vragenlijst Ouders	Algemene nieuwsbrief frequenter uitgeven. Ouders missen informatie over algemene zaken.	gemiddeld
	Het eerste jaar ouders van nieuwe leerlingen meenemen in het proces van leerlingenzorg.	hoog
	Twee keer per jaar een rapport met de kinderen meegeven.	gemiddeld
	Gevoelige zaken door groepsleerkracht af laten handelen; niet door externen of ondersteunend personeel.	hoog

Thema	Mogelijk aandachtspunt	Prioriteit
	Eind tweede jaar schoolplanperiode dialooggesprek met ouders voeren.	gemiddeld
Evaluatieplan 2015 - 2019	Uitvoeren van een audit door Berseba.	gemiddeld

11 Meerjarenplanning 2019-2020

Thema	Verbeterdoel
Streefbeeld	Leerkrachten weten leerlingen tot een effectief leerproces te brengen. Leerlingen worden gestimuleerd tot interactie die aanzet tot reflectie, feedback op het leer- en ontwikkelingsproces en -resultaat en bevorderen intrinsiek leren.
	Leerkrachten begeleiden de leerlingen bij de voorbereiding tot de keuze van een stageplek die past bij het uitstroombestemming van de leerling. Samen zoeken ze naar een passende stageplek en ondersteunen hem/haar op de stageplek.
	Leerkrachten maken binnen de geplande onderwijstijd keuzes met als doel de onderwijstijd zo effectief mogelijk te benutten, zodat alle leerlingen actief, gemotiveerd en betrokken zijn.
	Leerkrachten bouwen aan een onvoorwaardelijke ondersteuningsrelatie met leerlingen. Door het ontwikkelen van de relatie en competenties verminderen we stress en probleemgedrag bij leerlingen.
De visies van de school	Implementatie van de methode Stapp met als doel om kinderen en jongeren 'media wijs' te maken.
Taalstimulering	Het team scholen op het gebied van het gebruik van Nederlands met Gebaren.
Infrastructuur ICT	Invoeren van serverloos werken.
Het meten van de basiskwaliteit	Formuleren van bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de schoolleider en bestuurder. Aansturing en taakverdeling helder krijgen.
	Ontwikkelen van een visie m.b.t. de ontwikkeling van een zogenoemd. expertisecentrum: Wat verstaan we hier onder? Waar staan we nu? Waar willen we naar toe?
	Helder krijgen van beroepsprofielen bij medewerkers (groepsleerkrachten, leraaronderseuners, onderwijs-assistenten en overige zorgmedewerkers). Het gaat om verantwoordelijkheden en behoefte aan scholing om functie goed uit te kunnen oefenen.
	Vergroten van de leesbaarheid van de schoolgids. (Minder tekst en meer 'plaatjes'.
	Richten van onderwijs op verschillende achtergronden en culturen. (PRO route/STIP, actualiteit benutten)
Vragenlijst Leraren	Teamvorming: Open staan voor elkaars kwaliteiten en kunde zoals klassenbezoeken a.d.h.v. kijkwijzer, elkaar informeren en positieve feed-back geven.
	Doorgaande lijn bij lezen, spelling en rekenen zichtbaar maken.
	Aandacht voor creativiteit en het ontwikkelen van hobby's van de leerlingen. Eventueel hiervoor vrijwilligers inzetten.
Vragenlijst Ouders	Algemene nieuwsbrief frequenter uitgeven. Ouders missen informatie over algemene zaken.
	Het eerste jaar ouders van nieuwe leerlingen meenemen in het proces van leerlingenzorg.
	Twee keer per jaar een rapport met de kinderen meegeven.
	Gevoelige zaken door groepsleerkracht af laten handelen; niet door externen of ondersteunend personeel.

Het schoolplan geeft globaal de verbeterdoelen aan. Per jaar zullen we de verbeterdoelen uitgebreider beschrijven (SMART) in het jaarplan. Aan het eind van ieder kalenderjaar zullen we terugblikken of we de verbeterdoelen in voldoende mate gerealiseerd hebben. We plannen daartoe jaarlijks een evaluatiemoment. Tevens bespreken we tijdens de evaluatie de opbrengsten van de school. De bevindingen worden opgenomen in het jaarverslag.

12 Meerjarenplanning 2020-2021

Thema	Verbeterdoel
Streefbeeld	Leerkrachten weten leerlingen tot een effectief leerproces te brengen. Leerlingen worden gestimuleerd tot interactie die aanzet tot reflectie, feedback op het leer- en ontwikkelingsproces en -resultaat en bevorderen intrinsiek leren.
	Leerkrachten begeleiden de leerlingen bij de voorbereiding tot de keuze van een stageplek die past bij het uitstroombestemming van de leerling. Samen zoeken ze naar een passende stageplek en ondersteunen hem/haar op de stageplek.
	Leerkrachten maken binnen de geplande onderwijstijd keuzes met als doel de onderwijstijd zo effectief mogelijk te benutten, zodat alle leerlingen actief, gemotiveerd en betrokken zijn.
	Leerkrachten bouwen aan een onvoorwaardelijke ondersteuningsrelatie met leerlingen. Door het ontwikkelen van de relatie en competenties verminderen we stress en probleemgedrag bij leerlingen.
De visies van de school	Het team herijkt de missie en visie (heidag) Grotere rol voor zorg in het onderwijs?!
Taalstimulering	Het team scholen op het gebied van de Viertakt van Verhallen.
Infrastructuur ICT	Invoeren van serverloos werken.
ICT bekwaamheden leerkrachten	Leerkrachten worden geschoold op vaardigheden t.a.v. het gebruik van ICT.
Het meten van de basiskwaliteit	Ontwikkelen van een visie m.b.t. de ontwikkeling van een zogenoemd. expertisecentrum: Wat verstaan we hier onder? Waar staan we nu? Waar willen we naar toe?
	Richten van onderwijs op verschillende achtergronden en culturen. (PRO route/STIP, actualiteit benutten)
Vragenlijst Leraren	Teamvorming: Open staan voor elkaars kwaliteiten en kunde zoals klassenbezoeken a.d.h.v. kijkwijzer, elkaar informeren en positieve feed-back geven.
	Doorgaande lijn bij lezen, spelling en rekenen zichtbaar maken.
	Aandacht voor creativiteit en het ontwikkelen van hobby's van de leerlingen. Eventueel hiervoor vrijwilligers inzetten.
	Benoemen van een vakdocent gym voor het VSO.
Vragenlijst Ouders	Eind tweede jaar schoolplanperiode dialooggesprek met ouders voeren.
Evaluatieplan 2015 - 2019	Uitvoeren van een audit door Berseba.

Het schoolplan geeft globaal de verbeterdoelen aan. Per jaar zullen we de verbeterdoelen uitgebreider beschrijven (SMART) in het jaarplan. Aan het eind van ieder kalenderjaar zullen we terugblikken of we de verbeterdoelen in voldoende mate gerealiseerd hebben. We plannen daartoe jaarlijks een evaluatiemoment. Tevens bespreken we tijdens de evaluatie de opbrengsten van de school. De bevindingen worden opgenomen in het jaarverslag.

13 Meerjarenplanning 2021-2022

Thema	Verbeterdoel
Streefbeeld	Leerkrachten weten leerlingen tot een effectief leerproces te brengen. Leerlingen worden gestimuleerd tot interactie die aanzet tot reflectie, feedback op het leer- en ontwikkelingsproces en -resultaat en bevorderen intrinsiek leren.
	Leerkrachten begeleiden de leerlingen bij de voorbereiding tot de keuze van een stageplek die past bij het uitstroombestemming van de leerling. Samen zoeken ze naar een passende stageplek en ondersteunen hem/haar op de stageplek.
	Leerkrachten maken binnen de geplande onderwijstijd keuzes met als doel de onderwijstijd zo effectief mogelijk te benutten, zodat alle leerlingen actief, gemotiveerd en betrokken zijn.
	Leerkrachten bouwen aan een onvoorwaardelijke ondersteuningsrelatie met leerlingen. Door het ontwikkelen van de relatie en competenties verminderen we stress en probleemgedrag bij leerlingen.
Taalstimulering	Het team scholen op het gebied van DGM.
Het meten van de basiskwaliteit	Richten van onderwijs op verschillende achtergronden en culturen. (PRO route/STIP, actualiteit benutten)
Vragenlijst Leraren	Teamvorming: Open staan voor elkaars kwaliteiten en kunde zoals klassenbezoeken a.d.h.v. kijkwijzer, elkaar informeren en positieve feed-back geven.
	Aandacht voor creativiteit en het ontwikkelen van hobby's van de leerlingen. Eventueel hiervoor vrijwilligers inzetten.

Het schoolplan geeft globaal de verbeterdoelen aan. Per jaar zullen we de verbeterdoelen uitgebreider beschrijven (SMART) in het jaarplan. Aan het eind van ieder kalenderjaar zullen we terugblikken of we de verbeterdoelen in voldoende mate gerealiseerd hebben. We plannen daartoe jaarlijks een evaluatiemoment. Tevens bespreken we tijdens de evaluatie de opbrengsten van de school. De bevindingen worden opgenomen in het jaarverslag.

14 Meerjarenplanning 2022-2023

Thema	Verbeterdoel
Streefbeeld	Leerkrachten weten leerlingen tot een effectief leerproces te brengen. Leerlingen worden gestimuleerd tot interactie die aanzet tot reflectie, feedback op het leer- en ontwikkelingsproces en -resultaat en bevorderen intrinsiek leren.
	Leerkrachten begeleiden de leerlingen bij de voorbereiding tot de keuze van een stageplek die past bij het uitstroombestemming van de leerling. Samen zoeken ze naar een passende stageplek en ondersteunen hem/haar op de stageplek.
	Leerkrachten maken binnen de geplande onderwijstijd keuzes met als doel de onderwijstijd zo effectief mogelijk te benutten, zodat alle leerlingen actief, gemotiveerd en betrokken zijn.
	Bij nieuw- en/of verbouw van de school is de inrichting een aandachtspunt om zowel onderwijs als zorg optimaal tot zijn recht te laten komen.
	Leerkrachten bouwen aan een onvoorwaardelijke ondersteuningsrelatie met leerlingen. Door het ontwikkelen van de relatie en competenties verminderen we stress en probleemgedrag bij leerlingen.
Het meten van de basiskwaliteit	Richten van onderwijs op verschillende achtergronden en culturen. (PRO route/STIP, actualiteit benutten)
Vragenlijst Leraren	Teamvorming: Open staan voor elkaars kwaliteiten en kunde zoals klassenbezoeken a.d.h.v. kijkwijzer, elkaar informeren en positieve feed-back geven.
	Aandacht voor creativiteit en het ontwikkelen van hobby's van de leerlingen. Eventueel hiervoor vrijwilligers inzetten.

Het schoolplan geeft globaal de verbeterdoelen aan. Per jaar zullen we de verbeterdoelen uitgebreider beschrijven (SMART) in het jaarplan. Aan het eind van ieder kalenderjaar zullen we terugblikken of we de verbeterdoelen in voldoende mate gerealiseerd hebben. We plannen daartoe jaarlijks een evaluatiemoment. Tevens bespreken we tijdens de evaluatie de opbrengsten van de school. De bevindingen worden opgenomen in het jaarverslag.

15 Formulier "Instemming met schoolplan"

Brin: 26NE
Naam: School voor Speciaal Basisonderwijs Ebenhaezer
Adres: Coxstraat
Postcode: 4421 DC
Plaats: KAPELLE

VERKLARING

Hierbij verklaart de medezeggenschapsraad van bovengenoemde school in te stemmen met het **van 2019 tot 2023** geldende schoolplan van deze school.

Namens de MR,

naam

-----

functie

-----

plaats

-----

datum

-----

handtekening

_____

naam

-----

functie

-----

plaats

-----

datum

-----

handtekening

_____

16 Formulier "Vaststelling van schoolplan"

Brin: 26NE
Naam: School voor Speciaal Basisonderwijs Ebenhaezer
Adres: Coxstraat
Postcode: 4421 DC
Plaats: KAPELLE

VERKLARING

Het bevoegd gezag van bovengenoemde school heeft het **van 2019 tot 2023** geldende schoolplan van deze school vastgesteld.

Namens het bevoegd gezag,

naam

-----

functie

-----

plaats

-----

datum

-----

handtekening

_____

naam

-----

functie

-----

plaats

-----

datum

-----

handtekening

_____